

**PARLAMENDILIIKMETE KÄITUMISE
KÜSIMUSTEGA TEGELEVA
NÕUANDEKOMITEE
2018. AASTA ARUANNE**

EESSÕNA

Euroopa Parlamendi liikmete majanduslike huve ja huvide konflikti käsitleva käitumisjuhendi (edaspidi „käitumisjuhend“) (Euroopa Parlamendi kodukorra I lisa) artikli 7 lõike 6 kohaselt avaldab parlamendiliikmete käitumise küsimustega tegelev nõuandekomitee (edaspidi „nõuandekomitee“) oma töö kohta aastaaruande.

Nõuandekomitee aastaaruanne, mis võeti vastu 22. jaanuaril 2019, käsitleb komitee tegevust 1. jaanuarist 31. detsembrini 2018.

Sisukord

1. Taustteave

2. Parlamendiliikmete käitumise küsimustega tegelev nõuandekomitee

2.1 Koosseis

2.2 Esimees

2.3 2018. aastal toimunud koosolekud

2.4 Ülesanded

2.5 Aasta jooksul tehtud töö

3. Käitumisjuhendiga seotud tegevus

3.1 Parlamendiliikmete majanduslike huvide deklaratsioonide esitamine ja ajakohastamine

3.2 Parlamendiliikmete majanduslike huvide deklaratsioonide kontrollimise kord

4. Haldus

Kokkuvõte

Käesolev aruanne käsitleb parlamendiliikmete käitumise küsimustega tegeleva nõuandekomitee tegevust 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2018.

Komiteel paluti uurida kahte võimalikku käitumisjuhendi rikkumist, millega oli seotud kokku viis parlamendiliiget.

2018. aastal pöördus nõuandekomitee poole kaks parlamendiliiget, kes palusid komiteelt nõu käitumisjuhendi tõlgendamise ja kohaldamise kohta. Mõlemal juhul esitas komitee oma nõuande konfidentsiaalselt ja käitumisjuhendis ette nähtud tähtaja jooksul.

Parlamendiliikmete ja Euroopa Parlamendi huve silmas pidades järgis nõuandekomitee ka 2018. aastal kõrgeimaid eetika- ja läbipaistvuse norme ning tagas käitumisjuhendi sätete range järgimise.

Lisaks jätkas pädev haldusüksus (presidentuuri peadirektoraadi parlamendiliikmete haldusüksus, kes osutab nõuandekomiteele sekretariaaditeenust) aasta jooksul kõigi parlamendiliikmete majanduslike huvide deklaratsioonide usaldusväarsuse kontrollimist vastavalt parlamendiliikmete käitumisjuhendi rakendusmeetmete artiklile 9.

Kokku esitasid ametisse astuvad parlamendiliikmed 2018. aasta jooksul 23 uut deklaratsiooni ja ajakohastati 110 deklaratsiooni.

1 TAUSTTEAVE

Euroopa Parlamendi liikmete majanduslikke huve ja huvide konflikti käsitlevas käitumisjuhendis on sätestatud käitumisalased juhtpõhimõtted ja parlamendiliikmete peamised kohustused oma ametiülesannete täitmisel. Euroopa Parlamendi liige tegutseb üksnes üldistes huvides ning ei püüa saada otsest ega kaudset majanduslikku kasu või muid soodustusi.

2017. aastal käitumisjuhendisse lisatud artikli 2 punkti c kohaselt ei tegele parlamendiliige tasustatud ametialase lobitööga, mis on otseselt seotud liidu otsustamisprotsessiga. Käitumisjuhendi artiklis 6 on sätestatud piiravad tingimused, mille kohaselt endised parlamendiliikmed võivad tegeleda lobitööga või täita esindusülesandeid.

Käitumisjuhendis defineeritakse huvide konflikti kui isiklikku huvi, mis võib ebasoovitavalt mõjutada parlamendiliikme ametiülesannete täitmist, ja sätestatakse vajalikud meetmed olukorra parandamiseks. Kui parlamendiliige ei saa tegelikku või võimalikku huvide konflikti lahendada, annab ta sellest kirjalikult teada parlamendi presidendile. Kui selline konflikt ei ilmne selgelt majanduslike huvide deklaratsioonist, teavitab parlamendiliige sellest kas kirjalikult või suuliselt enne sõnavõtmist või hääletamist seoses arutatava küsimusega.

Lisaks sisaldab käitumisjuhend üksikasjalikke nõudeid majanduslike huvide deklaratsiooni kohta. Parlamendiliige esitab isiklikul vastutusel deklaratsiooni, mis sisaldab kohustuslikku täpset teavet (nt amet, tegevus, liikmesus Euroopa Parlamendi liikmeks saamisele eelnenud kolme aasta jooksul ja praegu, osalused, saadud toetused ja asjaomane tulukategooria). Soovi korral võib parlamendiliige esitada lisateavet. Esialgne deklaratsioon tuleb esitada enne Euroopa Parlamendi valimiste järgneva esimese osaistungjärgu lõppu või ametiaja kestel 30 päeva jooksul pärast ametisse asumist. Asjaolude muutumisel tuleb ajakohastatud deklaratsioon esitada muudatusele järgneva kuu lõpuks.

Parlamendiliikmete teavitamiskohustusi täiendati käitumisjuhendi rakendusmeetmetega. Rakendusmeetmete sätete kohaselt peab parlamendiliige viivitamata teatama oma osalemisest üritusel, mille korraldavad Euroopa Parlamendi ametlikku delegatsiooni mittekuuluvad isikud või organisatsioonid, juhul kui kolmas isik tasub kas otse või hüvitab parlamendiliikme reisi-, majutus- ja/või elamiskulud (teavitamiskohustus ei kehti juhul, kui kolmas isik kuulub ühte järgmistest kategooriatest: ELi institutsioonid, liikmesriikide ametiasutused, rahvusvahelised organisatsioonid, erakonnad jne).

Parlamendiliige peab teavitama presidenti Euroopa Parlamenti ametlikult esindades saadud kingitustest ja kõik kingitused presidendile üle andma. Parlamendiliige hoidub oma ametiülesannete täitmisel selliste kingituste vastuvõtmisest, mille ligikaudne väärtus on üle 150 euro.

Need deklaratsioonid ja ametlike kingituste register on parlamendi avalikul veebisaidil otseselt juurdepääsetavad.

Kõik eespool nimetatud teavitamiskohustused kajastavad parlamendi kindlat nõuet tagada läbipaistvus ja eetilisus. Lisaks on käitumisjuhendis ette nähtud mehhanism selle sätete järgimise kontrollimiseks ja nende jõustamiseks.

Euroopa Parlamendi presidendi taotlusel uurib nõuandekomitee kõiki käitumisjuhendi väidetavaid rikkumisi ja parlamendi president võib vastu võtta otsuse karistuse kohta.

2 PARLAMENDILIIKMETE KÄITUMISE KÜSIMUSTEGA TEGELEV NÕUANDEKOMITEE

2.1 Koosseis

Nõuandekomitee on loodud käitumisjuhendi artikli 7 lõike 1 alusel.

Vastavalt käitumisjuhendi artikli 7 lõigetele 2 ja 3 nimetab president oma ametiaja alguses ametisse viis täisliiget parlamendi põhiseaduskomisjoni ja õiguskomisjoni liikmete hulgast, võttes arvesse nende kogemust ja poliitiliste jõudude tasakaalustatud esindatust.

Nõuandekomitee alalised liikmed, kelle president 5. aprillil 2017. aastal ametisse nimetas, on

- Danuta Maria HÜBNER (PPE, Poola),
- Mady DELVAUX (S&D, Luksemburg),
- Sajjad KARIM (ECR, Ühendkuningriik),
- Jean-Marie CAVADA (ALDE, Prantsusmaa) ja
- Jiří MAŠTÁLKA (GUE, Tšehhi Vabariik).

Parlamendi president nimetab oma ametiaja alguses ametisse ka nõuandekomitee asendusliikmed – ühe liikme igast nõuandekomitees täisliikmeka esindamata fraktsioonist.

Asendusliikmed on

- Heidi HAUTALA (Verts/ALE, Soome)
- Laura FERRARA (EFDD, Itaalia) ja
- Gerolf ANNEMANS (ENF, Belgia).

2.2 Esimees

Käitumisjuhendi artikli 7 lõike 2 teise lõigu kohaselt täidavad nõuandekomitee täisliikmed kordamööda kuue kuu jooksul komitee esimehe ülesandeid. Lisaks võetakse nõuandekomitee kodukorra artikli 3 kohaselt järjekorra kindlaksmääramisel üldjuhul aluseks nõuandekomitee liikmete fraktsioonide suurus, alustades suurimast.

2018. aastal täitsid esimehe ülesandeid järgemööda pr DELVAUX kuni märtsini, hr KARIM aprillist kuni septembrini ja hr CAVADA alates oktoobrist. Hr CAVADA volitused esimehena lõppevad 2019. aasta märtsis.

2.3 2018. aastal toimunud koosolekud

Nõuandekomitee tuli 2018. aastal kokku viiel korral.

Nõuandekomitee 2018. aasta koosolekute ajakava

Teisipäev, 23. jaanuar¹
Teisipäev, 20. veebruar²
Teisipäev, 27. märts³
Teisipäev, 24. aprill⁴
Teisipäev, 15. mai⁵
Teisipäev, 19. juuni⁶
Teisipäev, 10. juuli⁷
Teisipäev, 25. september⁸
Teisipäev, 16. oktoober⁹
Teisipäev, 20. november
Teisipäev, 4. detsember

2.4 Ülesanded

Nõuandekomitee

- annab parlamendiliikmetele taotluse alusel nõu, kuidas käitumisjuhendi sätteid tõlgendada ja kohaldada.

Käitumisjuhendi artikli 7 lõike 4 esimese lõigu kohaselt esitab nõuandekomitee nõuande konfidentsiaalselt ja 30 kalendripäeva jooksul. Komiteelt nõu küsinud parlamendiliige võib neid suuniseid usaldada.

- hindab käitumisjuhendi väidetavaid rikkumisi ja annab presidendile nõu, milliseid võimalikke meetmeid võtta.

Selline hindamine toimub presidendi taotlusel vastavalt käitumisjuhendi artikli 7 lõike 4 teisele lõigule ja artiklile 8.

¹ Korralduslikel põhjustel lükati koosolek edasi 24. jaanuarile.

² Koosolek tühistati.

³ Koosolek tühistati.

⁴ Korralduslikel põhjustel lükati koosolek edasi 25. aprillile.

⁵ Koosolek tühistati.

⁶ Korralduslikel põhjustel lükati koosolek edasi 21. juunile.

⁷ Koosolek tühistati.

⁸ Koosolek tühistati.

⁹ Koosolek tühistati.

Kui on alust arvata, et Euroopa Parlamendi liige on käitumisjuhendit rikkunud, teavitab president sellest nõuandekomiteed, välja arvatud juhtudel, kui ilmselgelt on tegemist pahatahtlikkusega. Seejärel vaatab nõuandekomitee väidetava rikkumise asjaolud läbi ja võib asjaomase parlamendiliikme ära kuulata. Komitee koostab presidendile soovitusel võimaliku otsuse kohta.

Kui president teeb nimetatud soovitusel arvesse võttes järelduse, et asjaomane parlamendiliige on tõepoolest käitumisjuhendit rikkunud, teeb ta põhjendatud otsuse karistuse määramiseks vastavalt kodukorra artiklile 166.

2.5 Aasta jooksul tehtud töö

2.5.1 Käitumisjuhendi võimalikud rikkumised

President teavitas 2018. aastal nõuandekomiteed kahest võimaliku rikkumise juhtumist, millega oli seotud kokku viis parlamendiliiget.

Esimese juhtumi puhul oli üks parlamendiliige käinud kolmandas riigis, kuid jätnud käitumisjuhendis ettenähtud tähtjaks esitamata deklaratsiooni, mis puudutab kutse alusel kolmandate isikute korraldatud üritusel osalemist. Deklaratsiooni esitamine on käitumisjuhendi rakendusmeetmete artikli 6 järgi kohustuslik, sest parlamendiliikme reisi- ja majutuskulud hüvitasid ELi mittekuuluva riigi ametiasutused. Asjaomane parlamendiliige ei reageerinud presidendi kahele kirjale ja esitas nõutud deklaratsiooni pärast erakordselt pikka viivitust alles siis, kui nõuandekomitee tegevesimees saatis kolmanda kirja. Parlamendiliige ei esitanud komiteele lisaselgitusi. Nõuandekomitee soovitas presidendil järeldada, et see, et parlamendiliige ei esitanud oma osalemist kinnitavat deklaratsiooni rakendusmeetmete artiklis 8 täpsustatud tähtjaks, kujutab endast käitumisjuhendi rikkumist.

Lisaks teavitas president nõuandekomiteed neljast parlamendiliikmest, kes olid jätnud täitmata kohustuse avaldada teave tasustamata liikmesuse kohta. Komitee hindab seda küsimust alles 2019. aastal.

2.5.2 Nõuanded käitumisjuhendi tõlgendamise ja kohaldamise kohta

Nõuandekomitee sai 2018. aastal artikli 7 lõike 4 esimese lõigu alusel kaks ametlikku taotlust anda käitumisjuhendi tõlgendamise ja kohaldamise kohta nõu.

Esimesel juhul palus asjaomane parlamendiliige nõu võimaliku huvide konflikti kohta seoses praeguste ametiülesannetega Euroopa Parlamendis ja tema pereliikme hiljutise tööle kandideerimisega. Nõuandekomitee rõhutas, et eeskätt parlamendiliikme ülesanne on hinnata isikliku huvi olemasolu ja seda, kas see võib mõjutada tema tegevust Euroopa Parlamendi liikmena, ning toonitas, et parlamendiliige peab viivitamatult tegelema mis tahes huvide konfliktiga, järgides käitumisjuhendi põhimõtteid ja sätteid. Lisaks märkis nõuandekomitee, et kui konflikti ei ole võimalik lahendada, tuleks sellest teavitada parlamendiliikme majanduslike huvide deklaratsioonis. Nõuandekomitee tuletas meelde, et

parlamendiliikmel on deklaratsiooni I jaos alati võimalik esitada mis tahes lisateavet, mida nad peavad vajalikuks.

Teisel juhul paluti nõu võimaliku huvide konflikti kohta seoses parlamendiliikme praeguste ametiülesannetega Euroopa Parlamendis ning juhatuse esimehe valitud tasustamata ametikoha vastuvõtmisega mittetulundusühingus, mille eesmärk on edendada ettevõtjate koostööd teatava kolmanda riigiga. Sellel konkreetsel juhul viitas nõuandekomitee kohaldatavatele eeskirjadele ja soovitas parlamendiliikmel loobuda kas selle organisatsiooni pakutud ametipositsioonist või asjaomase riigiga suhtlemiseks loodud delegatsiooni liikme staatusest.

Peale selle järgis sekretariaat kogu aasta jooksul oma väljakujunenud tava vastata parlamendiliikmete või nende assistentide esitatud päringutele, et aidata neil käitumisjuhendi ja selle rakendusmeetmete sätteid korrektselt täita.

2.5.3 Käitumisjuhendi artikli 1 kohaldamisala vaagimine

Presidendi taotlusel arutas nõuandekomitee ka seda, kas üldisi käitumis põhimõtteid saaks kohaldada kolmandate riikidega seotud tegevuse suhtes, mida viivad läbi mitteametlikud rühmad või üksikud parlamendiliikmed kas Euroopa Parlamendi ruumides või välismaal, eelkõige puudutab see välisriikide asutuste kutsel toimuvaid reise, mis mõjutavad Euroopa Parlamendi komisjonide või parlamentidevaheliste delegatsioonide tööd.

Nõuandekomitee jõudis järeldusele, et

parlamendiliige peab juhinduma sellistest põhimõtetest nagu erapooletus, usaldusväärsus, avatus, hoolikus, ausus ja parlamendi maine hoidmine ka oma ametiülesannete täitmisel kolmandate riikidega seotud tegevuses. Kuid iga juhtumi puhul tuleks eraldi hinnata, kas parlamendiliikme käitumine, mis on mõjutanud parlamendi ja eelkõige selle parlamentidevaheliste delegatsioonide tööd, on kahjustanud parlamendi mainet või kas parlamendiliige on eksinud muude üldiste käitumis põhimõtete vastu.

Sellega seoses rõhutas komitee, et kui välja arvata Euroopa Parlamendi liikmete majanduslikke huve ja huvide konflikti käsitleva käitumisjuhendi rakendusmeetmete artikli 6 lõigetes 2, 3 ja 4 sätestatud erandid, on parlamendiliikmel kohustus teatada oma osalemisest kolmandate isikute korraldatud üritusel, mille puhul kolmas isik hüvitab kas osaliselt või täielikult nende reisi-, majutus- ja/või elamiskulud.

2.5.4 Parimad tavad

Nõuandekomitee liikmetel avanes võimalus vahetada arvamusi Québeci rahvuskogu eetikavoliniku Ariane Mignolet'ga.

3 KÄITUMISJUHENDIGA SEOTUD TEGEVUS

3.1 Parlamendiliikmete majanduslike huvide deklaratsioonide esitamine ja ajakohastamine

Kooskõlas käitumisjuhendi artikli 4 lõikega 1 esitab koosseisu ametiajal teenistusse asuv uus parlamendiliige isiklikul vastutusel üksikasjaliku majanduslike huvide deklaratsiooni 30 päeva jooksul pärast parlamendi teenistusse asumist. 2018. aastal esitasid 21 uut parlamendiliiget 23st oma majanduslike huvide deklaratsiooni õigeaks ajaks.

Ühtlasi on artikli 4 lõikes 1 nõutud, et parlamendiliige peab kõigist deklaratsiooni mõjutavatest muudatustest teada andma muudatuse tekkimisele järgneva kuu lõpuks. Sellest kohustusest lähtuvalt esitati 2018. aasta jooksul presidendile 110 ajakohastatud deklaratsiooni.

2018. aasta jaanuari lõpuks olid kõik parlamendiliikmed majanduslike huvide deklaratsiooni uuesti esitanud, isegi kui vahepealseid muutusi ei olnud, deklaratsiooni esitamiseks kasutati juhatuse poolt pärast kodukorra läbivaatamist vastu võetud muudetud deklaratsioonivormi. Nõuandekomitee jälgis seda tähelepanelikult, eelkõige kuna nende parlamendiliikmete majanduslike huvide deklaratsioonid, kes ei esitanud oma ajakohastatud deklaratsiooni 16. juuliks 2017, kaotasid sellel kuupäeval kehtivuse. Küsimuse tähtsust arvestades juhtis nõuandekomitee sellele korrapäraselt presidendi tähelepanu kuni olukorra lõpliku lahenumiseni ja soovitas tal kaaluda võimalust võtta asjaomaste parlamendiliikmete suhtes teatavaid meetmeid.

3.2 Parlamendiliikmete majanduslike huvide deklaratsioonide kontrollimise kord

Käitumisjuhendi rakendusmeetmete artiklis 9 on sätestatud nõuded kontrolli kohta, mida pädev teenistus peab parlamendiliikmete majanduslike huvide deklaratsioonide puhul tegema.

Kooskõlas käitumisjuhendi artikliga 4 vastutavad parlamendiliikmed isiklikult selle eest, et presidendile esitataks täpset teavet sisaldav deklaratsioon. Kui on alust arvata, et deklaratsioon sisaldab selgelt ekslikku, ebaausat, arusaamatut või ebaselget teavet, hindab presidendi nimel presidentuuri peadirektoraadiparlamendiliikmete haldusüksus selguse eesmärgil selle üldist usaldusväarsust. Parlamendiliikmele antakse võimalus mõistliku aja jooksul reageerida. Kui antud selgitusi ei peeta piisavaks ja kontroll probleemi ei lahenda, otsustab president, kuidas edasi toimida.

Kogu aasta jooksul kontrollitakse nii uusi deklaratsioone, mille on esitanud parlamendikoosseisuga selle ametiaja jooksul liituvad uued liikmed, kui ka juba esitatud deklaratsioonide muudetud versioone.

4 ADMINISTRATSIOON

Nõuandekomitee sekretariaadi ülesandeid täidab presidentuuri peadirektoraadi parlamendiliikmete haldusüksus, kelle peasekretär on nimetanud käitumisjuhendi rakendusmeetmete artiklite 2, 3, 4 ja 9 kohaseks pädevaks teenistuseks. Kontaktandmed on järgmised:

Advisory.Committee@europarl.europa.eu

European Parliament
Secretariat of the Advisory Committee on the Conduct of Members
60, rue Wiertz
PHS 07B022
B-1047 Brussels
Belgium